

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Quotidiana Christiani Militis Tessera

Stanyhurst, Guillaume

Coloniæ Agrippinæ, 1710

13. Dies Octobris. Historia est conglobata quædam, & coacervata
Sapientia; Hominumque multorum mens in unum conglobata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45477

Octob.

Tessera.

Octob.

justos Surii tomos , quibus omnium sanctorum res
præclare gestas fusissimè complexus est, sexies evol-
vit, præter alios complures libros ; dicebatque se
male vivendi, quàm legendi facultate carere. Tibi
ergò fuerim auctor, ut multos evolvas Auctores, &
hoc tibi sit cordi.

Libros scruteris, quamvis opulentus haberis.

13. DIES OCTOBRIS.

Historia est conglobata quædam, & coacervata Sa-
pientia ; Hominumque multorum mens in unum
conglobata. S. Gregorius Nazianz. Epist. ad Ni-
cobul.

Historiarum I.
utilitas.

Non satis ad utilitatem refe-
rendum, ut legas, neces-
se est legendo seligas. Inter
illa præferenda est omnibus assidua historiarum
volutatio, Causam accipias ex S. Gregorio, qui
nobis hodiernæ est auctor Tessera. Quid inter
omnia quæ cadunt sub votum hominis, fingi pro-
pè oprabilius potest, quàm in omni rerum eventu,
semper fortunato gaudere successu ? in quovis ne-
gotio, vel sibi cum laude, vel alteri cum fructu
consulere ? posse se, vel alios præsentissimo eripere
periculo ; posse ad quævis quæ proponuntur dubia,
appositè, prudenterque respondere, posse levi nego-
tio, aliorum refellere dicta ? denique seu quid agat,
seu quid dicat, audiatur cum plausu, fiat cum fructu.
Hæc omnia nancisceris volvendo historias. Quia
dum legendo per varios libros, oculis & animo va-
garis, potes inde velut in unum cumulum coacer-
vare omnium ætatum, ac hominum doctissima
respon-

responsa, saluberrima consilia, solertes evadendi pericula rationes, stratagemata Martia, aliaque sexcenta laude dignissima facinora. Hæc omnia tua facis, aliena legis. Teste Plinio : (a) Res ardua est, rebus novitatem dare, novis auctoritatem, obsoletis nitorem, obdormis lucem, fastidiis gratiam, dubiis fidem. Hoc faciunt, quod factu tam est arduum, historiæ.

II. Fructus quos fas est legentem historias, capere ex lectis, eleganter exposuit Maximus Tyrius. Quidquid boni est, siue honesti, siue utilis, siue jucundi, Historiarum lectioni inesse, sic dilucide demonstrat. (b) Nihil est jucundius, quam in Historia versari, quam sine labore ullo passum divagari, omnia simul loca intueri, omnibus bellis sine periculo interesse, infinitum temporis spatium contrahere, infinitas res gestas simul cognoscere, qua ab Assyriis, qua ab Aegyptiis, qua à Persis, qua à Medis, qua à Grecis facta sunt. Bello nunc terrestri, nunc marino, nunc concionis media videri interesse consiliis. Cum Themistocle in mari, cum Leonide in terra pugnare; cum Agesilao trajicere, cum Xenophonte incolumem redire; amare cum Panthea, venari cum Cyro, regnare cum Cyaxari. Quod sapiens ea de causa dicatur Ulysses, quod vaser esset, multorumque hominum mores lustrasset, & urbes; dum sibi, dum sociis reditum, pariterque salutem apparat? Multò sapientior est, qui extra periculum, Historia lectione se explet. Charybdin videbit, sed sine naufragio: Syrenes audiet, sed sine vinculis; cum Cyclope ager, sed miti & placato. Hæc & alia plura Tyrius. Hinc qui Historias non obiter, sed pensiculatè legerit, omnia quodammodò novisse censendus est.

III. Po-

(a) In præfat. Hist. Natur. (b) Dissert. 12.

III. Potestne evidentiùs convinci , quod pro animæ salute hauriri possit emolumentum ex lectione præsertim sacrarum Historiarum , quam ex duobus illis Aulicis , de quibus eleganter Divus Augustinus ? (a) Erant illi , ut solent aulæ Proceres , mundi delitiis penitùs irretiti , honoris cupidi , divitiarum avidi , cupiditate rerum pereuntium pleni , coelestium inanes. Rapiebantur icenis theatralibus , spectaculis Circensibus , conviviiis , tripudiis , lufibus , & id genus aliis oblectamentis. Erant & ambo jam despouati. Quis homines illos totos terræ affixos , delitiis immerfos , vanitati consecratos , poterit ad frugem convertere ? Suadere , ut quæ antea diligebant , odio habeant : quæ avidissime sectabantur , fugiant ; quæ possidebant , abjiciant ; quæ ambiabant , avertentur ; quæ æstimabant , contemnant ? Profectò nec omnibus suis orationibus Tullius , nec vi torrentis eloquentiæ Demosthenes , nec argumentis suis nervosissimis Aristoteles , nec pondere auctoritatis suæ potuisset persuadere Cato , hoc tamen illis , ut faciant , persuadebit liber unus brevissimo tempore non sedulò lectus , sed leviter inspectus , imò ab alterò tantum auditus. Illi enim Palatini casam fortè ejusdem eremiculæ ingressi , repereunt codicem in quo scripta erant acta S. Antonii , arripuit unus librum , inspexit , legit. Vix inspexit librum , despexit uterque mundum : & ambo jusserunt mundum res suas habere ; & ut tandem essent sui , deseruerunt sua. Sic unius libri lectio , utriusque fuit à mundo aversio , ad Deum conversio. Tanti refert , ut sit inter paucos electos,

(a) L. 8. Confes. c. 6.

electos, vel pauca è pio libello subindè legere. Immo sufficit ad plenam animi libertatem, sedulo lecto, vel unicus liber. Unde rem acu terigit, qui hoc cinit:

Ut sis menti liber, satis est vel lectio libri.

14. DIES OCTOBRIS.

Nemo quærat efficientem causam voluntatis male non efficiens, sed deficiens. *S. Augustinus lib. 2, de civ. Dei.*

Voluntas
Reformatio.

TAndem dicendo prolapsi sumus ad palmare omnis boni, & mali instrumentum ad illam animi facultatem, quæ quia in omnes ejus facultates, summo pollet imperio, earundem indigetatur Regina. Hæc est Voluntas, in qua summa sit quidvis volendi, & nolendi, pro imperio potestas, & pro arbitrio libertas, illa una est, quæ nos manuducit ad Virtutem, vel ad Vitium, & quod inde sequitur ad salutem, vel exitium, ad cælum, vel ad orcum. Voluntas mala, licet pariat omne malum, non tam est efficiens, quàm deficiens: quia quod agit teste Augustino, non est effectio, sed defectio. Illa enim efficit, ut deficiant omnes Virtutes. Illius ergò regendæ cura, non tantùm debet esse summa, sed propè sola. Nam illius Voluntatis recta gubernatione, licet totam fœlicitatis molem dirigere, machinas omnes miseriæ diruere, & Fortunam immotam, rarò miraculo figere. Mala quæ patimur sunt plurima, quæ facimus maxima. Plura sunt igitur mala, quàm malorum remedia. Itaque singulis malis singula respondere nequeunt phare